

Arolygiaeth Ei Fawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru
His Majesty's Inspectorate for Education and Training in Wales

Adroddiad ar

Ysgol Gynradd Coryton

**Ystâd Hollybush
Yr Eglwys Newydd
Caerdydd
CF14 7DS**

Dyddiad yr arolygiad: Mehefin 2023

gan

**Estyn, Arolygiaeth Ei Fawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant
yng Nghymru**

Ynglŷn ag Ysgol Gynradd Coryton

Enw'r darparwr	Ysgol Gynradd Coryton
Awdurdod lleol	Cyngor Caerdydd
Iaith y darparwr	Saesneg
Math o ysgol	Cynradd
Cymeriad crefyddol	
Nifer y disgyblion ar y gofrestr	209
Disgyblion o oed ysgol statudol	164
Nifer yn y dosbarthiadau meithrin	30
Canran y disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd (Canran genedlaethol y disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim dros gyfartaledd o dair blynedd yn y sector cynradd yw 23.0%)	19.1%
Canran y disgyblion y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol (a) (Canran genedlaethol y disgyblion y nodwyd bod ganddynt anghenion dysgu ychwanegol yn y sector cynradd yw 16.1%)	10.4%
Canran y disgyblion sy'n siarad Cymraeg ar yr aelwyd	0.0%
Canran y disgyblion sy'n siarad Saesneg fel iaith ychwanegol	4.3%
Dyddiad penodi'r pennaeth	17/04/2023
Dyddiad arolygiad blaenorol Estyn (os yw'n berthnasol)	03/02/2014
Dyddiad dechrau'r arolygiad	05/06/2023

Cymerwyd y data a grybwyllwyd o'r Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion diweddaraf sydd ar gael. Gallai'r ffigurau hyn fod ychydig yn wahanol i'r rhai a welwyd yn ystod yr arolygiad.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael o wefan Fy Ysgol Leol Llywodraeth Cymru, trwy'r ddolen isod: fyysgolleol.llyw.cymru

- a. Mae'r term 'anghenion dysgu ychwanegol' yn cael ei ddefnyddio i ddisgrifio'r disgyblion hynny sydd ar gofrestr AAA/ADY yr ysgol.

Trosolwg

Mae'r disgyblion yn Ysgol Gynradd Coryton yn mwynhau dod i'r ysgol ac yn cymryd rhan mewn gwersi a gweithgareddau yn llawn brwdfrydedd. Mae staff yn adnabod eu disgyblion yn dda ac yn gweithio'n effeithiol i sicrhau eu bod yn hapus a diogel pan fyddant yn yr ysgol. Mae cymorth yr ysgol ar gyfer lles disgyblion yn gryf ac mae staff yn gweithio'n llwyddiannus i ddarparu ar gyfer anghenion disgyblion unigol a mynd i'r afael ag unrhyw broblemau neu ofidiau a allai fod ganddynt. Mae'r ysgol yn ymwybodol o'r heriau a allai fod yn wynebu rhai teuluoedd o ganlyniad i amddifadedd ac yn gweithio'n ystyriol ac yn sensitif i sicrhau nad yw hyn yn cael effaith negyddol ar brofiadau dysgu eu plant.

Mae athrawon yn cynllunio gweithgareddau dysgu difyr sy'n aml yn ennyn diddordeb y disgyblion ac yn eu gwneud yn awyddus i ddysgu. Maent yn cynnwys disgyblion yn dda mewn cynllunio testunau, gwersi a gweithgareddau dysgu, a dyma un o'r rhesymau y mae disgyblion yn gweld eu gwersi mor ddiddorol. Fodd bynnag, nid yw'r gweithgareddau y mae athrawon yn eu cynllunio bob amser yn canolbwyntio'n ddigon clir ar y camau nesaf yn nysgu'r disgyblion. Yn ogystal â hyn, nid yw'r cwricwlwm yn sicrhau bod disgyblion yn adeiladu'n effeithiol ar eu dysgu blaenorol wrth iddynt symud trwy'r ysgol. Yn gyffredinol, mae disgyblion yn gwneud cynnydd da â'u medrau rhifedd a chreadigol ond nid yw eu gallu i ddeall a defnyddio'r Gymraeg wedi'i ddatblygu'n ddigonol.

Mae'r strwythur arweinyddiaeth ar gyfer y ffederasiwn yn mynd trwy gyfnod o newid. Mae'r pennaeth yn newydd i'w rôl, ar ôl bod yn ddirprwy bennaeth ar gyfer y ffederasiwn yn y gorffennol. Trwy adeiladu ar ei swydd flaenorol, mae wedi parhau i ddatblygu perthnasoedd gweithio cadarnhaol yn llwyddiannus gyda staff a rhieni ar draws y ddwy ysgol. Mae arweinwyr a llywodraethwyr yn awyddus i wneud y gorau o fanteision bod yn rhan o ffederasiwn, er enghraifft trwy ddefnyddio cryfderau sy'n bodoli mewn un darparwr i wneud gwelliannau yn y llall. Maent yn ymwybodol nad yw cyfrifoldebau arwain yn cael eu dosbarthu'n ddigon cyfartal nac yn ddigon effeithiol ar hyn o bryd, a bod gormod o feysydd pwysig yn cael eu goruchwylio gan y pennaeth ar hyn o bryd, yn ogystal â'i rôl strategol ehangach.

Argymhellion

- A1 Sicrhau bod cyfrifoldebau arwain yn cael eu dosbarthu'n effeithiol ac yn canolbwyntio ar ddeilliannau ar gyfer disgyblion
- A2 Gwella ansawdd a chysondeb yr addysgu
- A3 Sicrhau bod y cwricwlwm yn datblygu medrau a gwybodaeth disgyblion yn raddol ac yn bodloni gofynion statudol
- A4 Codi safonau yn y Gymraeg

Beth sy'n digwydd nesaf

Bydd yr ysgol yn llunio cynllun gweithredu i ddangos sut bydd yn mynd i'r afael â'r argymhellion. Bydd Estyn yn gweithio gyda'r awdurdod lleol i adolygu cynnydd yr ysgol.

Prif werthusiad

Dysgu

Mae llawer o ddisgyblion yn gwneud cynnydd priodol mewn mwyafrif o feysydd dysgu ac yn gwneud cynnydd cryf mewn meysydd, fel eu medrau siarad a gwrando. Fodd bynnag, nid ydynt yn datblygu eu gwybodaeth a'u medrau yn y Gymraeg yn ddigon da. At ei gilydd, nid yw lleiafrif ohonynt bob amser yn gwneud y cynnydd y gallant ei wneud oherwydd nad yw athrawon bob amser yn cynllunio dysgu sy'n sicrhau bod pob un o'r disgyblion yn cael eu herio neu'u cefnogi'n ddigon da. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) yn gwneud cynnydd cadarn tuag at eu targedau unigol.

Mae llawer o ddisgyblion yn datblygu eu medrau siarad a gwrando yn effeithiol. Erbyn Blwyddyn 1, mae llawer o ddisgyblion yn gwrando'n dda, yn siarad am yr hyn y maent yn ei wneud ac yn mynegi barn yn briodol. Er enghraifft, mae disgyblion yn esbonio eu bod yn adeiladu ysbyty o flociau adeiladu ar ôl dysgu am fywyd Aneurin Bevan, ac yn siarad am eu profiadau diweddar yn fanwl, er enghraifft disgrifio ymweliad ag ysbyty. Erbyn Blwyddyn 6, mae llawer o ddisgyblion yn siarad yn glir o flaen pobl eraill. Maent yn gwrando'n ofalus ar oedolion ac yn ymateb i gwestiynau'n ystyriol, er enghraifft wrth esbonio pam y dewison nhw eiriau penodol i disgrifio cymeriad mewn stori.

Mae llawer o ddisgyblion yn datblygu eu medrau darllen yn addas. Yn y dosbarth derbyn, mae llawer o ddisgyblion yn adnabod y rhan fwyaf o lythrennau ac yn defnyddio'u seiniau cysylltiedig i ynganu geiriau syml yn hyderus. Erbyn Blwyddyn 3, mae llawer o ddisgyblion yn dadgodio testunau yn briodol. Maent yn defnyddio ystod addas o strategaethau i'w helpu i ddarllen geiriau anghyfarwydd, fel darllen brawddeg gyfan ac ystyried p'un a yw'n gwneud synnwyr. Ym Blwyddyn 6, mae llawer o ddisgyblion yn darllen â rhuglder priodol. Maent yn darllen am gyfnodau cynaledig ac yn galw gwybodaeth i gof o destunau y maent wedi'u darllen yn fedrus. Mae hyn yn eu helpu i gael y wybodaeth sydd ei hangen arnynt i gefnogi eu gwaith ar draws y cwricwlwm. Fodd bynnag, ychydig ohonynt sy'n casglu ystyr gwybodaeth nad yw'n amlwg o'r testun neu'n adnabod yn ddigon da pan fyddant yn darllen rhywbeth nad ydynt yn ei ddeall.

Nid yw medrau ysgrifennu disgyblion yn datblygu'n ddigon cyson wrth iddynt symud trwy'r ysgol. Yn y dosbarth derbyn, mae llawer o ddisgyblion yn dechrau ysgrifennu at wahanol ddibenion gyda chymorth, ac erbyn Blwyddyn 2, maent yn defnyddio siarad i gynllunio'u hysgrifennu ac mae'r rhan fwyaf ohonynt yn trefnu eu hysgrifennu'n bwrpasol. Erbyn Blwyddyn 5, mae mwyafrif o ddisgyblion yn ysgrifennu i safon addas. Maent yn defnyddio geirfa briodol a geiriau ac ymadroddion sy'n

benodol i bwnc, er enghraifft wrth esbonio pwysigrwydd mynychu'r ysgol. Fodd bynnag, nid yw lleiafrif ohonynt yn atalnodi nac yn sillafu'n ddigon cywir. Ym Mlwyddyn 6, mae llawer o ddisgyblion yn datblygu eu medrau ysgrifennu'n dda. Mae llawer ohonynt yn defnyddio ystod ddifyr o eirfa ac ystod eang o strwythurau brawddeg i wneud eu hysgrifennu'n ddiddorol, er enghraifft yn dechrau brawddegau ag ansoddeiriau ac adferfau. Mae mwyafrif ohonynt yn esbonio'u meddyliau a'u syniadau mewn ffordd aeddfed. Mae llawer ohonynt yn sillafu'n dda, a mwyafrif ohonynt yn defnyddio paragraffau i strwythuro'u hysgrifennu'n ddefnyddiol.

Mae medrau Cymraeg y rhan fwyaf o ddisgyblion yn wan. Yn gyffredinol, mae medrau disgyblion yn datblygu'n wael wrth iddynt symud trwy'r ysgol. Mae disgyblion iau, fel y rhai ym Mlwyddyn 1, yn cyfarch ei gilydd trwy ddweud 'bore da', a gallant ateb ychydig o gwestiynau syml, er enghraifft pan ofynnir iddynt beth yw eu henw. Erbyn Blwyddyn 3, mae mwyafrif o ddisgyblion yn ei chael yn anodd deall cwestiynau sylfaenol, ac ymateb iddynt, er enghraifft pan fydd rhywun yn gofyn iddynt sut maen nhw. Mae eu hymatebion yn aml yn betrusgar ac yn gyfyngedig. Erbyn Blwyddyn 6, mae medrau Cymraeg llawer o ddisgyblion yn wael. Mae mwyafrif ohonynt yn galw ychydig o eiriau ac ymadroddion i gof o'r gwaith y maent yn ei wneud ar hyn o bryd. Fodd bynnag, at ei gilydd, mae eu dull o alw patrymau brawddeg i gof, a'u gwybodaeth amdanynt, yn wan.

Mae llawer o ddisgyblion yn datblygu eu medrau mathemateg a rhifedd yn effeithiol. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn gwneud dechrau cadarnhaol o ran datblygu eu medrau rhif cynnar. Yn y dosbarth derbyn, mae disgyblion yn defnyddio iaith fathemategol yn eu chwarae yn hyderus, er enghraifft wrth ddisgrifio maint cynwysyddion a pha rai fyddai'r gorau i gludo morfil tegan i'r môr. Erbyn Blwyddyn 2, mae gan llawer o ddisgyblion fedrau rhif priodol ac maent yn eu defnyddio yn eu gweithgareddau chwarae yn dda. Erbyn Blwyddyn 3, mae llawer o ddisgyblion yn adnabod gwahanol unedau mesur, fel y rhai a ddefnyddir wrth fesur hyd, pwysau a chynhwysedd. Erbyn Blwyddyn 6, mae llawer o ddisgyblion yn defnyddio strategaethau mathemategol yn dda i ddatrys problemau. Er enghraifft, maent yn defnyddio'u medrau llusoi a rhannu i fwyhau a lleihau yn gywir.

Mae llawer o ddisgyblion yn datblygu eu medrau digidol yn addas, ond nid oes ganddynt ddealltwriaeth ddigon cryf o ychydig o feysydd TGCh pwysig, er enghraifft defnyddio taenlenni a chronfeydd data. Erbyn Blwyddyn 2, mae llawer o ddisgyblion yn defnyddio gliniaduron yn hyderus i gael mynediad at gemau sillafu a mathemateg, a'u chwarae. Erbyn Blwyddyn 6, mae llawer o ddisgyblion yn defnyddio ac yn datblygu cyflwyniadau difyr i arddangos eu gwaith. Maent yn tynnu ac yn anodi ffotograffau ac yn lanlwytho'r rhain i blatfform digidol i rannu'r rhain â rhieni. Fodd bynnag, ychydig iawn ohonynt sy'n meddu ar ddealltwriaeth gref o godio neu sydd â gwybodaeth a dealltwriaeth addas o daenlenni neu gronfeydd data.

Mae llawer o ddisgyblion yn datblygu eu medrau creadigol yn dda. Ym Mlwyddyn 6, mae llawer o ddisgyblion yn creu syniadau dychmygus wrth ymateb i destunau. Maent yn defnyddio'r rhain yn eu hysgrifennu yn greadigol. Er enghraifft, maent yn datblygu cymeriadau nodedig a dychmygus ac yn eu disgrifio'n dda. Ym Mlwyddyn 1, mae disgyblion yn dylunio ac adeiladu ysbyty dychmygus o flociau i ymateb i'w gwaith testun.

Lles ac agweddau at ddysgu

O ganlyniad i'r flaenoriaeth uchel y mae staff yn ei rhoi i les disgyblion, ceir awyrgylch cynnes a chroesawgar yn yr ysgol. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn teimlo'n ddiogel, yn saff, ac yn hapus. Maent yn gwybod gyda phwy i siarad os bydd ganddynt unrhyw bryderon, ac y bydd staff yn gwranddo arnynt ac yn cymryd camau priodol. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn barchus â staff, eu cyfoedion, a phobl sy'n ymweld â'r ysgol. Mae gan yr ysgol strategaeth ymddygiad effeithiol, ac o ganlyniad, mae bron pob un o'r disgyblion yn meddu ar ddealltwriaeth dda o bwysigrwydd glynu at y rheolau cytunedig.

Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn mwynhau'r ysgol a'r ystod o glybiau allgyrsiol a gynigir sy'n eu cynorthwyo i ddatblygu eu medrau corfforol a chreadigol. Mae grwpiau llais y disgybl yn yr ysgol yn cyfrannu'n gadarnhaol at fywyd yr ysgol. Er enghraifft, mae'r Clwb Eco yn cynnal digwyddiadau codi sbwriel ac yn dosbarthu llythyrau i rieni, gan roi syniadau iddynt am sut gallant newid eu hymddygiad i helpu'r blaned. Mae penodi Llysgenhadon Gwych yn ddiweddar yn dechrau cael effaith gadarnhaol ar ddealltwriaeth disgyblion o'u hawliau fel plentyn a'r effaith y gallant ei chael o fewn yr ysgol. Er enghraifft, mae cyflwyno'r sied lyfrau yn galluogi disgyblion i gael mynediad at adnoddau darllen yn rhad ac am ddim y gallant eu benthyca, mynd â nhw adref a'u cyfnewid. Fodd bynnag, nid oes unrhyw gyfleoedd ar hyn o bryd i ddisgyblion iau yn yr ysgol rannu eu syniadau a chyfrannu at fentrau ehangach yr ysgol.

Mae llawer o ddisgyblion yn datblygu i fod yn ddysgwyr hyderus sy'n ymgymryd yn frwdfrydig â phrofiadau newydd ac anghyfarwydd. Er enghraifft, yn eu testun ar Hedfan, mae disgyblion yn creu modelau o awyrennau a hofrenyddion papur, ac yn creu cylchedau trydan sy'n gwneud i lafnau droelli. Mae llawer ohonynt yn rhannu eu profiadau â disgyblion eraill yn hyderus.

Mae gan ddisgyblion ymwybyddiaeth gynyddol o'u rolau fel dinasyddion cyfrifol sy'n mynd ati i ddylanwadu ar eu bywydau eu hunain a bywydau pobl eraill yn eu cymuned a thu hwnt. Er enghraifft, trwy gymryd rhan mewn ystod o weithgareddau gwerthfawr i godi arian, mae disgyblion yn deall a thrafod sut gallant gadw'n iach a phwysigrwydd gweithgarwch corfforol a diet cytbwys.

Mae llawer o ddisgyblion yn dal ati i ganolbwyntio i gwblhau tasgau'n bwrpasol. Maent yn gweithio gyda'i gilydd yn synhwyrol mewn parau ac mewn grwpiau bach i gwblhau gweithgareddau ar y cyd. Er enghraifft, mae disgyblion yn gweithio gyda'i gilydd i ddatrys problemau sy'n cynnwys symud dŵr o un cynhwysydd i un arall. Mae llawer ohonynt yn dangos lefel addas o wydnwch i ddatrys problemau a goresgyn materion pan fyddant yn codi.

Mae llawer o ddisgyblion yn ymateb yn gadarnhaol i adborth llafar gan oedolion wrth i sesiynau fynd rhagddynt, ac yn defnyddio'r cyngor hwn i wella'u gwaith yn gadarnhaol. Mae mwyafrif ohonynt yn gwneud nodyn o adborth ysgrifenedig athrawon, ond ni roddir cyfleoedd addas iddynt wneud gwelliannau bob amser. O ganlyniad, nid yw disgyblion bob amser yn gwybod sut orau i wella'u dysgu.

Addysgu a phrofiadau dysgu

Ceir perthnasoedd gweithio cryf a chadarnhaol iawn rhwng staff a disgyblion. Maent yn dangos parch ar y ddwy ochr a chwarteisi tuag at ei gilydd. Mae oedolion yn adnabod disgyblion yn dda ac yn defnyddio ystod o strategaethau a ddeallir yn dda i helpu disgyblion i reoli eu hymddygiad a'u hemosiynau. Er enghraifft, maent yn creu gofodau diogel mewn ystafelloedd dosbarth lle gall disgyblion gymryd yr amser i reoli sut maen nhw'n teimlo. Mae oedolion yn modelu iaith gadarnhaol, y mae disgyblion wedyn yn ei mabwysiadu wrth siarad â'i gilydd.

Mewn lleiafrif o wersi, mae athrawon yn gosod cyflymdra da ar gyfer dysgu, yn sicrhau cydbwysedd rhwng eu mewnbwn a gweithgarwch disgyblion yn briodol, yn gofyn cwestiynau pwrpasol i alluogi disgyblion i egluro ac ymestyn eu meddwl a herio a chynorthwyo disgyblion ar y lefel gywir. Yn y gwersi hyn, mae athrawon yn cynllunio gweithgareddau sy'n annog disgyblion i archwilio, ymchwilio a defnyddio'u medrau creadigol. Fodd bynnag, nid yw'r nodweddion hyn o addysgu da, sy'n galluogi disgyblion i ddysgu orau, yn cael eu cymhwyso'n gyson ar draws yr ysgol. Yn ychwanegol, pan mae'r addysgu'n llai llwyddiannus, er eu bod yn darparu gweithgareddau ac adnoddau sy'n cysylltu â thema dosbarth, nid yw athrawon bob amser yn glir ynglŷn â'r hyn maen nhw eisiau i'w disgyblion ei ddysgu. Mae hyn yn golygu bod disgyblion yn defnyddio'u hamser ar weithgareddau nad ydynt bob amser yn eu helpu i ymestyn eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth neu gymhwyso'u medrau ar lefel briodol. Mae hyn yn arbennig o wir am lawer o ddisgyblion o'r dosbarth meithrin i Flwyddyn 2.

Mewn lleiafrif o wersi, mae athrawon yn rhoi adborth llafar ac ysgrifenedig sy'n helpu disgyblion i ddeall sut i wella'u gwaith. Fodd bynnag, ni chaiff dull cytunedig yr ysgol ei gymhwyso'n gyson, ac mae hyn yn golygu, ar adegau, bod disgyblion yn parhau i ailadrodd yr un camgymeriadau neu'n atgyfnerthu'r un camdybiaethau.

Mae llawer o athrawon yn defnyddio ystod o ddata asesu yn dda i grwpio disgyblion, er enghraifft wrth eu grwpio i gefnogi datblygiad eu medrau seinegol a darllen cynnar. Mae ychydig o athrawon yn defnyddio'r wybodaeth yn system olrhain asesiadau newydd yr ysgol yn fuddiol i lywio'u cynllunio ar gyfer unigolion a grwpiau o ddisgyblion, ond megis dechrau datblygu y mae hyn, ar y cyfan.

Mae'r ysgol yn dechrau datblygu gweledigaeth ar y cyd ar gyfer ei chwricwlwm, gyda lles yn ganolog iddi. Mae staff wedi ymgysylltu'n dda â dysgu proffesiynol ac wedi gweithio'n effeithiol gydag ysgolion lleol i ddechrau datblygu cwricwlwm pwrpasol, eang a chytbwys. Fodd bynnag, nid yw cwricwlwm yr ysgol yn sicrhau bod medrau a gwybodaeth disgyblion yn datblygu'n gydlynus ac yn raddol wrth iddynt symud ymlaen trwy'r ysgol. Yn ychwanegol, nid oes cynllun cyffredinol ar gyfer cyflwyno Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM) ac Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb (ACRh), sy'n elfennau statudol o'r cwricwlwm. Mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd addas i ddisgyblion ddatblygu eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o natur ddiwylliannol, ieithyddol ac amrywiol Cymru. Fodd bynnag, nid yw'r ysgol yn cynllunio'n dda ar gyfer datblygiad strwythuredig medrau Cymraeg disgyblion.

Mae'r ysgol yn darparu ystod addas o themâu diddorol sy'n cefnogi llawer o agweddau ar ddatblygiad disgyblion yn briodol, fel eu hiechyd a'u lles, a'u hymwybyddiaeth o amrywiaeth a chydaddoldeb. Mae'r themâu hyn, ynghyd â nifer o

adnoddau cyhoeddedig, yn ffurfio sylfaen gadarn ar gyfer dysgu wedi'i gynllunio. Mae athrawon yn gweithio gyda disgyblion i ddyfeisio ystod briodol o destunau a gweithgareddau dysgu sy'n ennyn diddordeb llawer o ddisgyblion. Er enghraifft, ar ddechrau themâu, mae disgyblion yn awgrymu gweithgareddau diddorol yr hoffent ymgymryd â nhw. Caiff hyn effaith gadarnhaol ar frwdfrydedd disgyblion ar gyfer eu dysgu a pha mor dda y maent yn ymroi i dasgau.

Caiff y cwricwlwm ei ehangu gan ystod dda o ymweliadau addysgol a phreswyl sy'n atgyfnerthu dysgu'n briodol. Er enghraifft, mae disgyblion ym Mlwyddyn 6 yn ymweld â chanolfan breswyl yr Urdd yn Llangrannog ac fe gaiff hyn effaith gadarnhaol ar eu gwydnwch a'u gallu i gydweithio â'u cyfoedion. Mae athrawon yn ymgorffori ymweliadau gan sefydliadau allanol ac unigolion eraill yn rheolaidd i ehangu dysgu'r disgyblion. Er enghraifft, defnyddiodd staff ymweliad diweddar gan Gweithredu dros Blant i ddatblygu amrywiaeth ddiddorol o weithgareddau dysgu a oedd yn annog disgyblion i drafod a mynegi eu hemosiynau. Mae'r cwricwlwm yn sicrhau bod disgyblion yn cael cyfleoedd rheolaidd i ddysgu am sut i ddilyn ffyrdd o fyw iach ac egniol.

Mae athrawon yn darparu cyfleoedd cyfoethog i ddisgyblion ddatblygu eu medrau llafar. Fodd bynnag, mae cyfleoedd i ddisgyblion ddarllen ystod eang o destunau ac ysgrifennu mewn amrywiaeth dda o genres yn llai datblygedig. Mae athrawon yn defnyddio ystod eang o strategaethau ac adnoddau i ddatblygu medrau mathemategol disgyblion ac yn sicrhau cyfleoedd da i ddisgyblion ddatblygu eu medrau digidol i gefnogi eu dysgu. Er enghraifft, mae bron pob un o'r disgyblion yn defnyddio platfformau digidol yn annibynnol i gwblhau gweithgareddau dysgu. Fodd bynnag, nid oes digon o gyfleoedd i ddisgyblion ddatblygu eu medrau TGCh, fel y gallu i ddefnyddio taenlenni a chronfeydd data.

Mae'r cwricwlwm dysgu sylfaen yn darparu cyfleoedd buddiol i ddisgyblion o'r dosbarth meithrin i Flwyddyn 2 ddysgu yn yr awyr agored. Er enghraifft, mae disgyblion ym Mlwyddyn 1 a Blwyddyn 2 yn datblygu eu medrau creadigol tra'n archwilio gyda 'rhannau rhydd'.

Gofal, cymorth ac arweiniad

Mae Ysgol Gynradd Coryton yn ysgol gynnes, groesawgar a hynod ofalgar. Mae staff yn adnabod eu disgyblion yn dda iawn ac mae perthnasoedd gweithio cryf rhwng staff a disgyblion, ac ymhlith y disgyblion eu hunain, yn amlwg ar draws yr ysgol. Mae gan yr ysgol berthnasoedd effeithiol â rhieni sy'n cefnogi dysgu a lles y disgyblion yn dda. Mae'r rhan fwyaf o rieni'n teimlo bod yr ysgol yn galluogi eu plant i fod yn hapus a diogel ac yn credu bod yr ysgol yn cefnogi eu hanghenion yn llwyddiannus.

Mae arweinwyr a staff yn cydweithio i hyrwyddo ethos o gynhwysiant a chymorth. Mae hyn yn cynorthwyo anghenion cymdeithasol, iechyd ac emosiynol disgyblion yn effeithiol ac yn cynnwys ystod gynhwysfawr o fentrau lles a gofal meddygol unigol. Mae staff yn cymhwyso strategaethau ymyrraeth ymddygiad yn gyson, sy'n golygu bod y rhan fwyaf o ddisgyblion yn gallu rheoli eu hemosiynau'n llwyddiannus pan fyddant yn gweld sefyllfaoedd yn heriol. Mae staff wedi datblygu systemau effeithiol i ddisgyblion gael cymorth emosiynol ac mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn hyderus i fanteisio ar hyn pan fydd angen.

Mae gan yr ysgol systemau cadarn i nodi ac olrhain disgyblion ag anghenion dysgu penodol. Mae'r cydlynnydd ADY, athrawon a staff cymorth arbenigol eraill yn defnyddio data a gwerthusiadau'n bwrpasol i ddarparu cymorth teilwredig ar gyfer disgyblion sydd ag ADY. Mae staff yn cydweithio'n dda ag asiantaethau allanol, fel athrawon arbenigol awdurdodau lleol, seicolegwyr addysg ac elusennau, i gynorthwyo disgyblion ag anghenion penodol. Mae athrawon yn creu cynlluniau datblygu unigol, sy'n bwrpasol ac wedi'u hysgrifennu'n dda, sy'n amlinellu'n glir y cymorth y bydd disgyblion yn ei dderbyn, a sut bydd cynnydd yn cael ei fesur. Maent yn datblygu proffiliau un dudalen defnyddiol sy'n amlinellu diddordebau disgyblion a sut yr hoffent gael eu cynorthwyo i ddysgu. Mae'r camau hyn yn helpu sicrhau bod y rhan fwyaf o ddisgyblion yn gwneud cynnydd cadarn tuag at eu targedau unigol.

Mae defnydd athrawon o 'fyrdau cynllunio disgyblion' yn helpu sicrhau bod gan ddisgyblion lais cryf yn eu dysgu. Ceir sawl grŵp llais y disgybl sy'n gwneud cyfraniadau priodol at fywyd yr ysgol. Er enghraifft, mae Cyngor Eco Coryton wedi cynnal digwyddiadau codi sbwriel ac wedi dosbarthu taflen i rieni yn hyrwyddo sut i achub y blaned, ac mae'r Llysgenhadon Gwych wedi gweithio gydag arweinwyr i gynllunio ffyrdd o leihau effaith tlodi ar ddisgyblion a theuluoedd.

Mae gweithredoedd rheolaidd o addoli a chysylltiadau â grwpiau eglwysig lleol yn cefnogi datblygiad ysbrydol disgyblion yn briodol. Mae gan yr ysgol gysylltiadau cryf â chymuned eglwys yn Texas ac mae ei haelodau wedi ymweld i gyflwyno gwasanaethau a gwersi, a oedd yn ddifyr a diddorol, ym marn y disgyblion. Mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd gwerthfawr i ddisgyblion fyfyrion ar werthoedd a materion pwysig, fel yr argyfwng hinsawdd, perthnasoedd iach a hawliau dynol. Mae hyn yn cynorthwyo disgyblion i fyfyrion ar ystod o faterion moesegol a moesol yn llwyddiannus.

Mae'r ysgol yn datblygu cysylltiadau da â grwpiau cymunedol amrywiol, fel y llyfrgell a'r cartref gofal lleol. Mae athrawon yn annog disgyblion i fod yn rhagweithiol yn y gymuned, er enghraifft trwy ddarparu cyfleoedd iddynt ysgrifennu at y Cyngor i awgrymu mentrau posibl i wella'r gymuned.

Mae'r ysgol yn darparu ystod eang o brofiadau i helpu disgyblion i ddatblygu eu hunaniaeth a'u treftadaeth a chynyddu eu dealltwriaeth o'r amrywiaeth yn eu cymuned leol, Cymru, a'r byd ehangach. Trwy brosiectau ymchwil, mae staff yn cynyddu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth disgyblion o faterion yn ymwneud ag amrywiaeth a chydraddoldeb yn effeithiol. Mae'r rhain yn cynnwys hanes a phrofiadau pobl ddu ac ethnig leiafrifol ddylanwadol, fel Stevie Wonder, Mary Secole, Simone Biles a Martin Luther King.

Mae staff yn yr ysgol yn adnabod eu disgyblion a'u teuluoedd yn dda. Maent yn sicrhau bod trefniadau priodol i gynorthwyo disgyblion i ddysgu sut i aros yn ddiogel ar-lein. Mae disgyblion yn teimlo'n ddiogel a saff, ac mae'r ysgol yn sicrhau bod gweithdrefnau effeithiol ar waith i fynd i'r afael ag unrhyw achosion o fwlio a adroddwyd. At ei gilydd, mae trefniadau'r ysgol i ddiogelu disgyblion yn bodloni'r gofynion ac nid ydynt yn destun pryder.

Arweinyddiaeth a rheolaeth

Mae'r pennaeth yn newydd iawn i'r swydd ar ôl bod yn ddirprwy bennaeth gweithredol ar draws y ffederasiwn yn flaenorol. Mae'n cynnal perthnasoedd gweithio cadarnhaol â staff a rhieni ac yn llwyddo i ennyn eu hyder yn ei rôl newydd. Mae staff yn arbennig yn teimlo'u bod yn cael eu gwerthfawrogi ac yn credu bod arweinwyr yn cymryd eu lles o ddifri. Mae'r pennaeth yn modelu arweinyddiaeth fyfyrion ac ystyriol ac mae ganddo weledigaeth glir ar gyfer y ffederasiwn yn seiliedig ar gydweithio, cefnogi lles disgyblion a defnyddio cryfderau ar draws y ffederasiwn i wella ansawdd yr addysgu a'r dysgu. Er enghraifft, mae staff yn Nhongwynlais wedi dechrau rhannu eu hymagwedd gadarnhaol tuag at ddatblygu medrau meddwl disgyblion gyda chydweithwyr yn Coryton.

Mae arweinwyr yn rhoi sylw manwl i effaith tlodi ar gynnydd a phrofiadau dysgu disgyblion. Er enghraifft, maent wedi sefydlu siediau darllen a gwisg ysgol ar gyfer cyfnewid llyfrau a dillad ysgol. Maent hefyd yn gweithio i gynorthwyo teuluoedd mewn angen trwy ddsbarthu pecynnau bwyd, ac wedi dechrau dosbarthu talebau banc bwyd yn ddiweddar.

Mae gan arweinwyr ddisgwyliadau priodol o staff ac ansawdd eu gwaith. Maent yn annog staff i fyfyrion ar eu harfer a chymryd cyfrifoldeb am eu harfer eu hunain. Fodd bynnag, nid yw ansawdd yr addysgu yn gyson ar draws y ffederasiwn nac o fewn pob ysgol.

Mae arweinwyr yn sicrhau bod staff yn glir ynglŷn â'u rolau a'u cyfrifoldebau. Fodd bynnag, nid yw'r dosbarthiad presennol o ran rolau a chyfrifoldebau yn effeithiol; mae gan y pennaeth ormod o rolau pwysig a llafurus, yn ogystal â'i rôl strategol gyffredinol. Er enghraifft, mae'n goruchwyllo cymorth y ffederasiwn ar gyfer disgyblion ag ADY, ei gwricwlwm a'i weithdrefnau asesu. Nid yw'r trefniadau hyn yn gynaliadwy nac yn effeithiol.

Mae arweinwyr yn gweithio'n briodol gyda llywodraethwyr i oruchwyllo dyraniad cyllideb pob ysgol, gwariant grant ac adnoddau eraill. Fodd bynnag, rhagwelir y bydd y cyllidebau ar gyfer y ddwy ysgol mewn diffyg sylweddol ar ddiwedd y flwyddyn ariannol bresennol, ac nid oes cynllun cytunedig ar waith i gywiro'r sefyllfa hon. Caiff y grant datblygu disgyblion ei ddyrannu'n briodol i gynorthwyo disgyblion targedig.

Mae gan arweinwyr ddealltwriaeth gadarn o gryfderau'r ffederasiwn a'r meysydd i'w gwella. Er enghraifft, maent yn cydnabod bod angen sicrhau bod arweinyddiaeth yn cael ei dosbarthu'n fwy effeithiol ar draws y ffederasiwn a bod angen datblygu ei hymagwedd at gynllunio ar gyfer dilyniant ymhellach, yn unol â gofynion y Cwricwlwm i Gymru. Maent yn dechrau datblygu hanes o welliant mewn ychydig o feysydd allweddol. Er enghraifft, mae gwaith diweddar i wella ansawdd addysgu darllen a datblygu'r defnydd o ddarllen dan arweiniad mewn grŵp wedi dechrau effeithio'n gadarnhaol ar fedrau disgyblion.

Mae arweinwyr wedi rhoi amserlen gynhwysfawr o fonitro, gwerthuso ac adolygu ar waith sy'n cael ei chynnal ar draws y ffederasiwn, ac yn cynnwys ystod o uwch arweinwyr ac arweinwyr canol. Mae gweithgareddau monitro wedi'u hymgorffori'n dda ac yn cwmpasu ystod dda o waith yr ysgol. Er enghraifft, mae uwch arweinwyr ac arweinwyr canol yn edrych ar waith disgyblion ar draws y ffederasiwn, yn arsylwi

gwersi, yn siarad â disgyblion am eu profiadau dysgu ac yn cynnal arolwg o safbwyntiau rhieni. Fodd bynnag, nid yw'r gweithgareddau hyn yn canolbwyntio'n ddigon agos ar effaith gwaith yr ysgol ar gynnydd disgyblion o ran datblygu eu medrau, eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth.

Mae arweinwyr yn cynnwys ystod addas o randdeiliaid yn eu prosesau hunanwerthuso a gwella, fel athrawon, disgyblion a rhieni. Mae athrawon yn gweithio ar draws y ffederasiwn yn dda i ystyried safonau a nodi meysydd i'w gwella. Fodd bynnag, mae'r ysgol yn cydnabod bod angen ymgysylltu ag ystod ehangach o staff ac ymgysylltu'n llawnach â phartneriaid eraill, fel rhieni, yn y prosesau hyn.

Mae arweinwyr yn datblygu diwylliant cadarnhaol o ddysgu proffesiynol sy'n adeiladu ar y cryfderau o fewn y ffederasiwn i helpu mynd i'r afael â meysydd sydd angen eu datblygu ymhellach. Yn gynyddol, mae arweinwyr yn defnyddio cryfderau penodol y staff i wella'r ddarpariaeth. Mewn llawer o achosion, mae dysgu proffesiynol yn llwyddiannus o ran gwella arfer broffesiynol staff a sicrhau deilliannau gwell ar gyfer disgyblion. Mae staff yn y ddwy ysgol yn ymgysylltu ag ystod bwrpasol o ddysgu proffesiynol sy'n cysylltu'n dda â blaenoriaethau gwella'r ysgol. Fodd bynnag, nid yw effaith dysgu proffesiynol yn gyson ar draws y ffederasiwn ac nid yw prosesau hunanwerthuso bob amser yn nodi anghysondebau yn ddigonol o ran sut mae staff yn cymhwyso dulliau newydd.

Mae Ysgol Gynradd Coryton yn rhan o bartneriaeth addysg Prifysgol Metropolitan Caerdydd ac yn ysgol arfer clinigol ar gyfer hyfforddiant cychwynnol i athrawon, ac yn darparu ymarfer addysgu ar gyfer 4 i 6 o fyfyrwyr bob blwyddyn.

Mae llywodraethwyr yn gefnogol i waith y ffederasiwn ac mae ganddynt ddealltwriaeth briodol o'i gryfderau a'r meysydd i'w gwella. Maent yn gwerthfawrogi manteision posibl gweithio mewn ffederasiwn ac yn awyddus i uchafu'r manteision hyn tra'n cynnal nodweddion unigryw pobl ysgol.

Mae llywodraethwyr yn cefnogi datblygu diwylliant diogelu ar draws y ffederasiwn yn effeithiol. Mae ganddynt ddealltwriaeth glir o'u rolau a'u cyfrifoldebau, gan gynnwys wrth ddelio â chwynion a materion a godir gan rieni. Maent yn sicrhau bod disgyblion yn datblygu dealltwriaeth briodol o bwysigrwydd bwyta ac yfed yn iach.

Sail dystiolaeth yr adroddiad

Cyn yr arolygiad, mae arolygwyr:

- yn dadansoddi deilliannau o'r holiadur i rieni / gofalwyr a'r holiadur i ddisgyblion, ac yn ystyried barn athrawon a'r corff llywodraethol trwy eu hymatebion i'w holiadur

Yn ystod yr arolygiad, mae arolygwyr fel arfer:

- yn cynnal cyfarfod â rhieni / gofalwyr i glywed eu barn am yr ysgol a'i heffeithiolrwydd
- yn cyfarfod â'r pennaeth, y llywodraethwyr, uwch arweinwyr ac arweinwyr canol (lle bo hynny'n briodol) ac athrawon unigol i werthuso effaith gwaith yr ysgol
- yn cyfarfod â disgyblion i drafod eu gwaith, gwranddo arnynt yn darllen a chael eu barn am agweddau amrywiol ar eu hysgol
- yn cyfarfod â grwpiau o ddisgyblion mewn rolau arwain, fel cynrychiolwyr y cyngor ysgol a'r pwyllgor eco
- yn ymweld â sampl eang o ddosbarthiadau, gan gynnwys grwpiau cymorth dysgu ac yn ymgymryd ag amrywiaeth o deithiau dysgu i arsylwi disgyblion yn dysgu ac i weld staff yn addysgu mewn amrywiaeth o leoliadau, gan gynnwys ystafelloedd dosbarth, grwpiau cymorth ac mewn ardaloedd awyr agored
- yn ymweld â'r ganolfan adnoddau arbenigol yn yr ysgol i weld dysgu'r disgyblion, lle bo'n briodol
- yn arsylwi ac yn siarad â disgyblion amser cinio ac amser egwyl, ac mewn sampl o glybiau ar ôl ysgol, lle bo'n briodol
- yn mynychu gwasanaethau ac addoli dyddiol ar y cyd
- yn edrych yn fanwl ar brosesau hunanwerthuso'r ysgol
- yn ystyried cynllun gwella'r ysgol ac yn edrych ar dystiolaeth i ddangos pa mor dda mae'r ysgol wedi bwrw ymlaen â gwelliannau a gynlluniwyd
- yn craffu ar amrywiaeth o ddogfennau'r ysgol, gan gynnwys gwybodaeth am asesu a chynnydd disgyblion, cofnodion cyfarfodydd staff a'r corff llywodraethol, gwybodaeth am les disgyblion, gan gynnwys diogelu disgyblion, a chofnodion hyfforddiant a datblygiad proffesiynol staff

Ar ôl yr arolygiad ar y safle a chyn cyhoeddi'r adroddiad, mae Estyn:

- yn adolygu canfyddiadau'r arolygiad ochr yn ochr â'r dystiolaeth ategol gan y tîm arolygu er mwyn dilysu, safoni a sicrhau ansawdd yr arolygiad

Copïau o'r adroddiad

Mae copïau o'r adroddiad hwn ar gael gan yr ysgol ac ar wefan Estyn (www.estyn.llyw.cymru)

Lluniwyd yr adroddiad hwn yn unol ag Adran 28 Deddf Addysg 2005.

Cymerwyd pob rhagofal posibl i sicrhau bod y wybodaeth yn y ddogfen hon yn gywir adeg ei chyhoeddi. Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu sylwadau ynglŷn â'r ddogfen hon/cyhoeddiad hwn at:

Yr Adran Gyhoeddiadau

Estyn

Llys Angor, Heol Keen

Caerdydd

CF24 5JW neu drwy anfon e-bost at cyhoeddiadau@estyn.llyw.cymru

Mae'r cyhoeddiad hwn a chyhoeddiadau eraill gan Estyn ar gael ar ein gwefan:

www.estyn.llyw.cymru

© Hawlfraint y Goron 2023: Gellir aildddefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei aildddefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Goron a rhaid nodi teitl yr adroddiad penodol.

Dyddiad cyhoeddi: 07/08/2023